

В.П.Клименко, к.с.-г.н., зав.сектором КСіРВ;
М.М.Борисенко, д.с.-г.н., проф.каф.виноградарства ПФ НУБіП «КАТУ»;
Н.Л.Студенникова, с.н.с., к.с.-г.н.;
А.І.Рачинська, с.н.с., к.б.н.;
О.В.Разгонова, н.с., к.с.-г.н.;
З.В.Котоловець, м.н.с.;
С.Г.Макєєв, пр. інженер;
В.О.Володін, аспірант
 Національний інститут винограду і вина «Магарач»

ПАСИНКУВАННЯ У ПІДЩЕП ВИНОГРАДУ

На сьогоднішній день в АР Крим, а також загалом на півдні України в насаджених маточників підщепних лоз переважає сорт Кобер 5 ББ, який, як показала практика, має суттєві недоліки. Тому в 2001 році в АР Крим для виробничого випробування були завезені з Франції перспективні західноєвропейські підщепні сорти Гравесак і Феркаль. Передбачається, що вивчення нових сортів надасть можливість введення їх до Реєстру сортів рослин України та розширення регіонального сортименту підщеп. У зв'язку з цим дослідження по розробці прийомів агротехніки маточників підщепних лоз (сорта Гравесак, Феркаль у порівнянні з сортами Кобер 5 ББ і Шасла x Берландієрі 41 Б), спрямовані на збільшення виходу і підвищення якості чубуків, є актуальними. Найбільш важливим господарським показником для підщепних сортів є їх здатність утворення пасинків. Сильне утворення пасинків знижує силу росту, погіршує визрівання лози, скорочує продуктивну частину приросту і т.д.

Польові дослідження проведені у СФГ «Арія-Н» (с. Некрасово Красногвардійського р-ну АР Крим) та ДП АФ «Магарач» (с. Віліне Бахчисарайського р-ну АР Крим). Дослідження по впливу кратності проведення пасинкувань на вихід з маточних кущів і якість стандартних чубуків проводили для встановлення можливості зменшення кількості пасинкувань з 5 до 2. У дослідках з навантаженням 10–11, 14–15 та 17–18 пагонів проводили одно-, дво- і п'ятиразове пасинкування.

Проводили дослідження по впливу кратності проведення пасинкувань на вихід з маточних кущів і якість стандартних чубуків для встановлення можливості зменшення кількості пасинкувань. Результати показали, що вплив пасинкування на фактичний вихід чубуків з 1 га та на вміст в чубуках суми вуглеводів є достовірним.

Ключові слова: виноград, підщепа, навантаження пагонами, пасинки, чубуки, вуглеводи.

Проводилися наступні обліки та спостереження, які характеризують особливості розвитку підщепних сортів винограду на маточнику: облік виходу стандартних і нестандартних чубуків з куща при різних варіантах пасинкування; умовний вихід стандартних і нестандартних чубуків з гектара, отриманий шляхом перерахунку на загальну щільність рослин на гектар згідно схеми садіння; визначення вмісту вуглеводів у підщепних лозах. При виконанні цих досліджень були використані відповідні методики [1–9].

Дослідження дозволяють визнати з достовірністю не нижче 0,999, що вплив

пасинкування та підщепи на фактичний вихід чубуків з 1 га є достовірним (табл. 1). Варіанти пасинкування, як і підщепні сорти, істотно відрізнялися один від одного за силою дії. Недостовірним виявився вплив взаємодії пасинкування та сортів на вихід чубуків (Фемпіричне < Fкритичне).

Результати показують виразний вплив пасинкування та підщепи на фактичний вихід чубуків (рис. 1).

Дослідження дозволяють визнати, що вплив пасинкування та підщепи на вміст в чубуках суми вуглеводів є достовірним (табл.2). Варіанти пасинкування, як і

Таблиця 1
Результати дисперсійного аналізу мінливості фактичного виходу чубуків з 1 га в залежності від факторів пасинкування та сортів

Джерело варіації	Сума квадратів	Ступень свободи	Середній квадрат	F емпіричне	F критичне	P
Пасинкування	2042,054	2	1021,027	15,493	3,555	0,001
Сорти	1578,210	2	789,105	11,974	3,555	0,001
Взаємодія факторів	106,875	4	26,719	0,405	2,928	0,802
Випадкова мінливість	1186,253	18	65,903			

підщепні сорти, істотно відрізнялися один від одного за силою дії. Недостовірним виявився вплив взаємодії пасинкування та сортів (Фемпіричне < Fкритичне).

Результати показують виразний вплив пасинкування на вміст в чубуках суми вуглеводів (рис. 2), тобто за виходом якісних щеп найбільші відмінності спостерігали серед варіантів пасинкування. Сила дії сортів-підщеп виявилася меншою.

Дослідження дозволяє визнати, що вплив навантаження куща пагонами та пасинкування на вміст в чубуках суми вуглеводів є достовірним (табл. 3). Варіанти пасинкування, як і варіанти навантаження куща, істотно відрізнялися один від одного за силою дії. Недостовірним виявився вплив взаємодії пасинкування та навантаження на вихід чубуків (Фемпіричне < Fкритичне).

Результати показують вплив пасинкування та навантаження на вміст в чубуках суми вуглеводів (рис. 3).

Таким чином, вплив пасинкування на фактичний вихід чубуків з 1 га та на вміст в чубуках суми вуглеводів є достовірним.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- ГОСТ 166:89 Штангенциркули. Технические условия (Штангенциркули. Технические условия).
- Доспехов Б.А. Методика полевого опыта. – М.: Колос, 1979. – 296 с.
- ДСТУ 4390:2005 Саджанці винограду та чубуки виноградної лози. Технічні умови.
- Лазаревский М.А. Изучение сортов винограда. – Ростов-на-Дону: Изд-во Рост. ун-та, 1963. – 152 с.
- Малтабар Л.М. Технология производства привитого виноградного посадочного материала. Учебное пособие. – Краснодар: КСХИ, 1975. – 95 с.
- Методические рекомендации по агротехническим исследованиям в виноградарстве Украины/ Под ред. А.М. Авидзба. – Ялта: ИВиВ «Магарач», 2004. – 264 с.
- Методичні рекомендації по застосуванню фітосанітарного контролю для захисту промислових виноградних насаджень півдня України від шкідників і хвороб// Н.А. Якушина, О.П. Странішевська, Я.Е. Радіоновська, Ю.О. Цибульняк, Ю.Е. Хижняк. - Симферополь: Полипресс, 2006. – 24 с.
- Мишуренко А.Г. Выращивание привитых саженцев винограда в Украинской ССР (теория и практика). – К.: Гос.изд.с.-х.литер. УССР, 1962. – 228 с.

Таблиця 2
Результати дисперсійного аналізу мінливості вмісту в чубуках суми вуглеводів в залежності від факторів пасинкування та сортів

Джерело варіації	Сума квадратів	Ступень свободи	Середній квадрат	F емпіричне	F критичне	P
Пасинкування	27,579	2	13,789	19,331	3,555	0,000
Сорти	8,116	2	4,058	5,689	3,555	0,012
Взаємодія факторів	0,244	4	0,061	0,085	2,928	0,986
Випадкова мінливість	12,840	18	0,713			

Таблиця 3
Результати дисперсійного аналізу мінливості вмісту в чубуках суми вуглеводів в залежності від факторів навантаження куща пагонами та пасинкування

Джерело варіації	Сума квадратів	Ступень свободи	Середній квадрат	F емпіричне	F критичне	P
Навантаження куща пагонами	6,558	2	3,279	6,578	3,555	0,007
Пасинкування	4,250	1	4,250	8,527	4,414	0,009
Взаємодія факторів	0,076	2	0,038	0,076	3,555	0,927
Випадкова мінливість	8,972	18	0,498			

Рис. 1. Вплив факторів пасинкування та сортів на фактичний вихід чубуків з 1 га

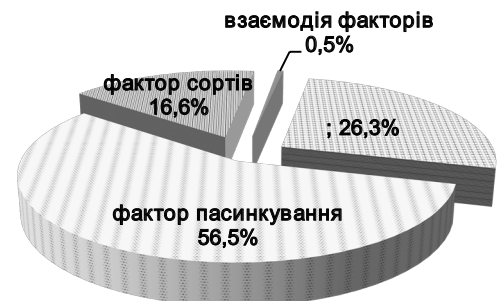

Рис. 2. Вплив факторів пасинкування та сортів на вміст в чубуках суми вуглеводів

- Терещенко А.П. Производство привитого посадочного материала винограда. Симферополь: Таврия, 1992. – 102 с.
- Поступила 04.03.2013
 © В.П.Клименко, 2013
 © М.М.Борисенко, 2013
 © Н.Л.Студенникова, 2013
 © А.І.Рачинська, 2013
 © О.В.Разгонова, 2013
 © З.В.Котоловець, 2013
 © С.Г.Манєєв, 2013
 © В.О.Володін, 2013

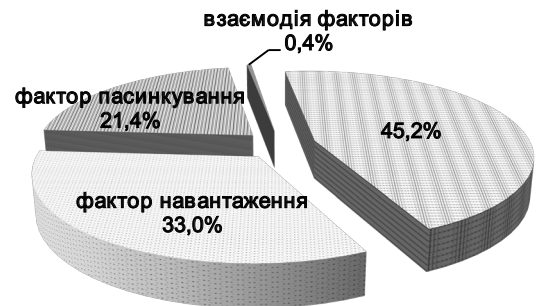

Рис. 3. Вплив факторів навантаження куща пагонами та пасинкування на вміст в чубуках суми вуглеводів